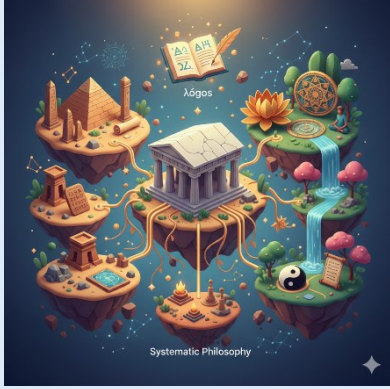

1. Felsefi Düşüncenin Temelleri ve Kökleri

Felsefe bir anda tek bir yerde doğmamıştır; köklü bir sürecin eseridir. 🌱 **Uzun Birikim:** Felsefi düşünce, farklı toplumlarda uzun yıllar süren bir bilgi birikimi sonucunda şekillenmiştir.

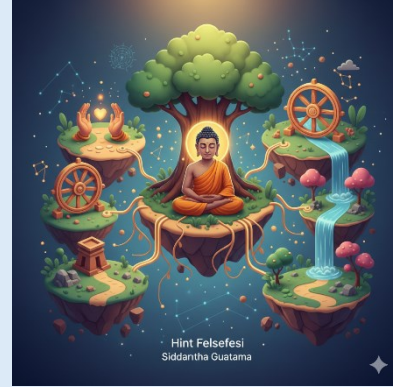

- 📖 **Yazı ve Akıl:** Yazının icadıyla birlikte sağlanan bilgi birikiminin, evreni akla dayanarak açıklama çabasına dönüşmesinin bir ürünüdür.
- 🌍 **Geniş Coğrafya:** Felsefenin temelleri sadece Batı'ya değil; Çin, Hindistan, İran, Mısır ve Mezopotamya (Sümer, Babil) medeniyetlerine kadar uzanır.
- 🏛️ **Antik Yunan'ın Rolü:** Diğer medeniyetlerin din, mitoloji ve doğa gözlemleri felsefeye temel oluştursa da, felsefe ilk olarak Antik Yunan'da "sistemli" bir hâle gelmiştir.

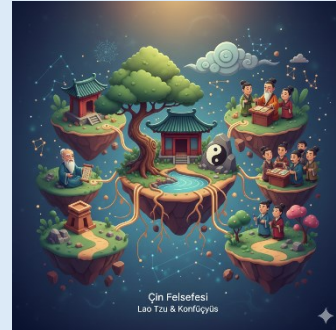
2. Dünya Felsefe Gelenekleri (Bölgesel Yaklaşımlar)

Görsellerde detaylandırıldığı üzere, farklı coğrafyalar felsefeye farklı karakterler kazandırmıştır:

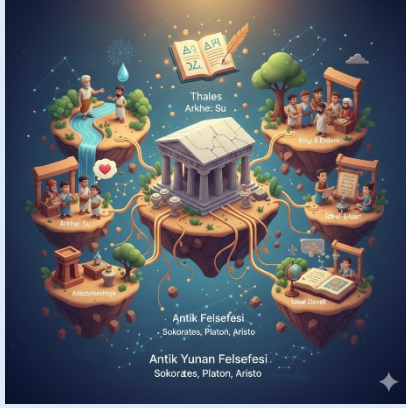
- 🧘 **Hint Felsefesi (MÖ 7-6. Yüzyıl):** Ahlaki değerler, insanın özgürleşmesi ve kurtuluşa ermesi amaçlanır. Her canlıya sevgi ve şefkat öğütleyen pratik bir yaşam felsefesidir. En önemli figürü olan Siddhartha Gautama; hayatın anlamı ve acılardan kurtulma yolları üzerine odaklanmıştır.

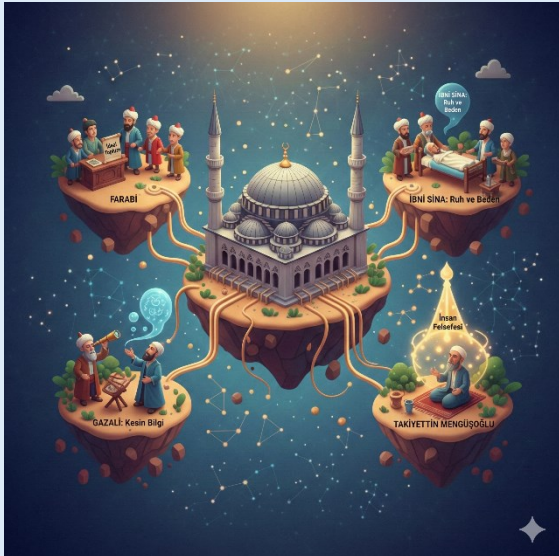
- 🐉 **Çin Felsefesi (MÖ 6-3. Yüzyıl):** Ülkedeki siyasi bunalımlara çözüm arayışıyla doğmuş, iyi bir yaşama ulaşmayı hedefleyen pratik nitelikte bir felsefedir. Lao Tzu evrenin ve varlıkların nedenini sorgularken; Kung-Fu-Tzu (Konfüçyüs) erdemli yönetici ve ideal toplum konularını ele almıştır.

- **Antik Yunan Felsefesi (MÖ 6. Yüzyıl):** İyonya'da (Milet) mitolojiden uzaklaşıp akıl ve mantıkla evreni anlama çabası olarak "doğa felsefesi" adıyla başlamıştır. Thales evrenin ana maddesini (arkhe) sorgulamış; Sokrates bilgiyi ve erdem, Platon ideal devleti, Aristoteles ise mantık, bilim ve metafiziği sistemleştirmiştir.

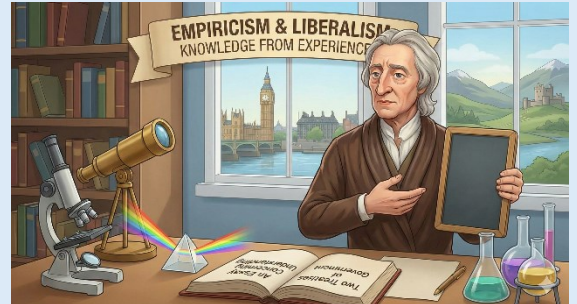
- **Türk-İslam Felsefesi (8-12. Yüzyıl):** Antik Yunan filozoflarının Arapçaya çevrilmesiyle canlanmış, İslam dininin öğretileri ile felsefeyi birleştirmiştir. Farabi ideal toplumu, İbni Sina ruhun ölümsüzlüğü ve zihin-beden ilişkisini, Gazali kesin bilgiye ulaşma yollarını araştırmıştır. Yakın dönemden Takiyettin Mengüşoğlu ise insan eylemlerini (antropoloji) incelemiştir.

- **Alman Felsefesi:** İnsanı merkeze alarak hak, adalet, ahlak ve özgürlük gibi konuları tartışmış; metafiziği ikinci plana atmıştır. Immanuel Kant, bilginin sınırları ve ahlaki ilkelerin temelleri konusunda en öne çıkan isimdir.

- **Anglosakson Felsefesi:** İngiltere ve İskoçya'da gelişen, bilime yakın ve metafiziğe karşı duran felsefedir. Deneyciliği ve liberalizmi savunur. John Locke, insan zihninin yapısı ve deneyimin bilgi edinmedeki rolü üzerine çalışmalarıyla öne çıkar.

- **Amerikan Felsefesi:** Pratik yaşamı merkeze alan pragmatizm (faydacılık) akımının merkezidir. İnsan hakları, ekoloji ve teknoloji ahlaki gibi uygulamalı sorunlarla ilgilenir. John Dewey, eğitim ve bilginin değeri üzerine problemleri ele almıştır.

- **Fransız Felsefesi:** 16. yüzyılda geleneksel düşüncüyü eleştirerek başlamış, Fransız İhtilali'ne (özgürlük, eşitlik) felsefi zemin hazırlamıştır. Rene Descartes, akılcı temeller atarak doğru bilgiye ulaşmanın yöntemini ve ruh-beden ikiliğini tartışmıştır.

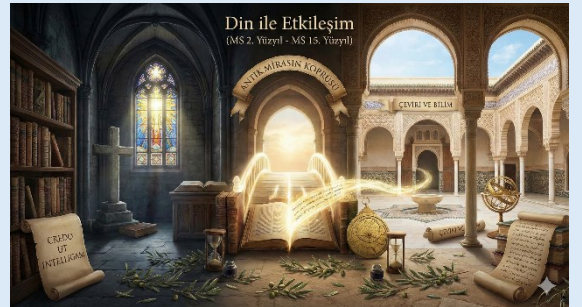
3. Tarihsel Süreçte Felsefenin Dönemleri

Zaman tüneli görsellerine göre felsefe, yaşandığı dönemin siyasi ve teknolojik olaylarıyla doğrudan etkileşime girmiştir:

- **MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl (Kuruluş):** Yunan, Çin ve Hint felsefelerinin ortaya çıktığı dönemdir. Çin'deki hanedanlık kavgaları (MÖ 770-476) düşünürleri çözüm aramaya itmiş, Atina'nın demokrasiye geçmesi (MÖ 505) ise felsefi tartışmalara zemin hazırlamıştır.

- **MS 2. Yüzyıl - MS 15. Yüzyıl (Din ile Etkileşim):** Tanrı ve inanç konularının merkeze yerleştiği dönemdir. Hristiyan felsefesi dini otorite altındayken; İslam dünyası, Antik Yunan mirasını çevirilerle (örneğin 754'te kurulan Beytülhikme aracılığıyla) korumuş, geliştirmiş ve Batı'ya aktarmıştır.

- 📖 **15. - 17. Yüzyıl (Rönesans ve Bilim):** Kilise otoritesinin sarsıldığı, aklın ve bilimin yükseldiği dönemdir. Matbaanın icadı (1445), İstanbul'un Fethi ile bilgeliliğin Batı'ya taşınması (1453), Amerika'nın keşfi (1492) ve Kopernik'in Güneş merkezli evren modeli (1543) bu dönemin aydınlanmasını ateşlemiştir.

- 🌐 **20. Yüzyıl (Krizler ve Yeni Akımlar):** Disiplinler arası sınırların çizildiği, modern dünyayı şekillendiren dönemdir. İki büyük Dünya Savaşı (1914-1918, 1939-1945), 1929 Büyük Buhranı ve 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi felsefenin insan varoluşunu yeniden sorgulamasına neden olmuştur.

- 💡 **18. - 19. Yüzyıl (Aydınlanma ve Devrimler):** İnsanın "kendi aklını kullanarak" aydınlanmaya yöneldiği dönemdir. Diderot'nun Ansiklopedisi (1751) bilgiyi halka yaymış; Sanayi Devrimi (1764), Fransız Devrimi (1789) ve Karl Marx'ın fikirleri (1848) büyük siyasal-toplumsal sarsıntılar yaratmıştır.

